

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2012

ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ / 19

Δελτίο κρίσης: Νοέμβριος- Δεκέμβριος 2012

**ΓΙΑΝΗΣ ΒΑΡΟΥΦΑΚΗΣ, ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΥΤΣΟΠΕΤΡΟΣ,
ΤΑΣΟΣ ΠΑΤΩΚΟΣ ΚΑΙ ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΤΣΕΡΚΕΖΗΣ**

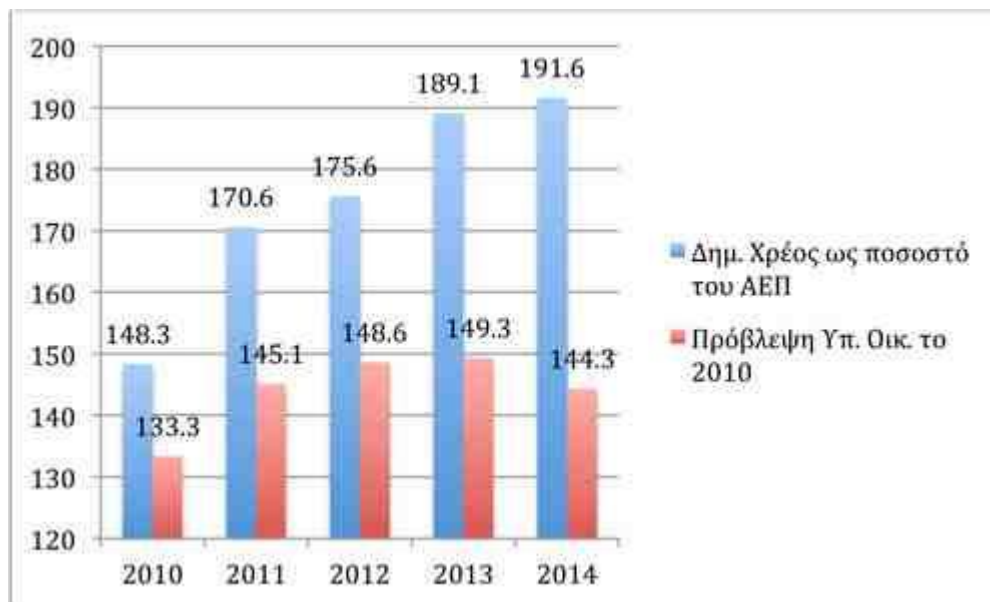
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

1. Εισαγωγή

Ο Νοέμβριος και ο Δεκέμβριος του 2012 είχαν σαν σημείο αναφοράς την ψήφιση των μέτρων από την ελληνική Βουλή αλλά και τον προϋπολογισμό του 2013. Με τις δύο αυτές αποφάσεις, οι Έλληνες νομοθέτες «νομιμοποίησαν» την εμφάθυνση της χειρότερης ύφεσης, οποιασδήποτε χώρας, στη νεότερη ιστορία.

2. Λάθος εκτιμήσεις

Όπως δείχνουν τα στατιστικά στοιχεία, η πρόβλεψη των οικονομολόγων της Τρόικας και, βεβαίως, του ελληνικού Υπουργείου Οικονομικών για την πορεία της ελληνικής οικονομίας ήταν εκτός πραγματικότητας.

Πηγή: <http://www.ineobservatory.gr/ereynitikes-monades/monada-oikonomikis-krisis/>

Πιο συγκεκριμένα, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα, τον Μάιο του 2010, με την υπογραφή του Μνημονίου, παρόλο που η μισή χρονιά είχε ήδη περάσει – συνεπώς το υπουργείο γνώριζε τα στοιχεία του πρώτου εξαμήνου–, η πρόβλεψή του για το χρέος του 2010 (ως ποσοστό του ΑΕΠ) απέιχε 15 ποσοστιαίες μονάδες. Κατά την επόμενη χρονιά η απόκλιση άγγιξε τις 25 μονάδες, ενώ η διαφορά μεταξύ τους αναμένεται να διευρυνθεί.

Σύμφωνα με το σχέδιο Προϋπολογισμού που πρόσφατα κατατέθηκε στη Βουλή, φέτος η πρόβλεψη του Υπουργείου επί υπουργίας κ. Παπακωνσταντίνου (και του αρχικού Μνημονίου) θα αποδειχθεί σχεδόν 40% χαμηλότερη από το πραγματικό χρέος, ενώ το 2013, αν τα πράγματα πάνε όπως υπόσχεται ο νυν υπουργός, η απόκλιση του χρέους από το επίπεδο που προέβλεψε το Υπουργείο το 2010 θα αγγίξει το 47,3%.

Αυτές οι προβλέψεις είχαν έναν σαφώς προκαθορισμένο στόχο: να στοιχειοθετήσουν, να θεμελιώσουν την πολιτική του Μνημονίου 1. Να πείσουν ότι τα νούμερα εκείνα «έβγαιναν». Οι αριθμοί «προσαρμόστηκαν» κατόπιν απαίτησης της Γερμανίας ώστε να περάσουν τα τεράστια δάνεια από την Ομοσπονδιακή Βουλή του Βερολίνου προσφέροντας στους Γερμανούς βουλευτές την ψευδαίσθηση ότι πρόκειται για ένα παροδικό πρόβλημα ρευστότητας του ελληνικού κράτους.

Το γεγονός ότι δεν υπήρχε καμία πιθανότητα να υλοποιηθούν αυτοί οι στόχοι δεν απασχολούσε την Τρόικα. Αυτή όμως η ασυνέπεια μεταξύ στόχων και επιδόσεων τραυμάτισε το προφίλ της Ελλάδας διεθνώς. Κάποιοι μέσω αυτών των «μαγειρεμάτων» πέτυχαν να αποκρύψουν για δύο χρόνια το «ελληνικό πρόβλημα». Τι έκανε όμως το Υπουργείο της χώρας μας για να αντιμετωπίσει αυτό τον κίνδυνο;

Το ελληνικό Υπουργείο Οικονομικών είχε την υποχρέωση να προασπίσει την αξιοπιστία της χώρας δημοσιοποιώντας δικές του περισσότερο ρεαλιστικές προβλέψεις, οι οποίες θα έδιναν στην ελληνική πλευρά περισσότερα επιχειρήματα και, εντέλει, θα κέρδιζαν την εμπιστοσύνη των πολιτών και των αγορών – εμπιστοσύνη που μόνο η συνέπεια μπορεί να επιφέρει.

Άπαντες τα τελευταία χρόνια υποστήριζαν ότι τα νούμερα δεν βγαίνουν· και όμως, οι αξιωματούχοι της ελληνικής πολιτείας αλλά και της Τρόικας επέμεναν. Θεωρούσαν ότι ο λεγόμενος πολλαπλασιαστής της ελληνικής οικονομίας ήταν μικρότερος του 1 και μάλιστα πολύ κοντά στο μηδέν. Αυτή η υπόθεση

«βοήθησε» την Τρόικα και το Υπουργείο να υποστηρίξουν ότι οι μεγάλες περικοπές στις δημόσιες δαπάνες θα είχαν πολύ μικρό αντίκτυπο στο ΑΕΠ.

Προφανώς, ο πολλαπλασιαστής της οικονομίας όχι μόνο δεν ήταν κοντά στο μηδέν αλλά προσέγγιζε το 1,5-2, με αυξητική πορεία όσο πέραγε ο καιρός και βάθαινε η κρίση. Για κάθε 1 δισ. ευρώ μέτρων το ΑΕΠ μειωνόταν κατά 2 δισ. Κάπως έτσι η ελληνική οικονομία απώλεσε 55 δισ. εθνικού εισοδήματος από το 2010 έως σήμερα, στέλνοντας το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ στα ουράνια και την αξιοπιστία της χώρας στα τάρταρα.

Όλες αυτές οι μηχανορραφίες εξυπηρέτησαν τις προτεραιότητες του Βερολίνου, το οποίο αποφάσισε να δώσει ένα μεγάλο δάνειο παρουσιάζοντας στη γερμανική Βουλή ένα ανέφικτο πρόγραμμα προσαρμογής.

Αν και είναι εμφανές ότι ο νυν υπουργός έχει κάνει προσπάθειες να εμφυσήσει έναν μεγαλύτερο ρεαλισμό στις προβλέψεις του Υπουργείου του, δυστυχώς η κατάσταση δεν έχει αλλάξει ριζικά. Ο Προϋπολογισμός προβλέπει ότι τα νέα μέτρα των περίπου 11 δισ. θα οδηγήσουν σε περαιτέρω συρρίκνωση του ΑΕΠ: από τα 194 δισ. το 2012 στα 183 δισ. το 2013, εκτοξεύοντας το χρέος (ως ποσοστό του ΑΕΠ) στο 189,1%.

Ωστόσο, χρησιμοποιώντας τις τελευταίες εκτιμήσεις του ίδιου του ΔΝΤ για το μέγεθος του πολλαπλασιαστή της ελληνικής οικονομίας φαίνεται ότι τα μέτρα των 11 δισ. και ιδίως οι περικοπές άνω των 2 δισ. σε μισθούς και συντάξεις θα μειώσουν το ΑΕΠ της χώρας στα 172-173 δισ., με αποτέλεσμα το ποσοστό χρέους να ξεπεράσει για πρώτη φορά το 200%.

Με αυτά τα δυσμενή δεδομένα, το μόνο που μένει είναι μια εθνική διαπραγματευτική γραμμή με ένα ρεαλιστικό σχέδιο αναθεώρησης των συμβάσεων ενταγμένο σε ένα εθνικό πρόγραμμα ανασυγκρότησης και ανάπτυξης. Αυτή τη στιγμή επείγει η δημιουργία κυβέρνησης εθνικής ενότητας, με συμμετοχή και του ΣΥΡΙΖΑ, στη βάση της παρακάτω συμφωνίας: (α) να ακυρωθούν τα μέτρα των 11 δισ. τώρα, αλλά (β) να συμφωνηθούν άμεσα

οικονομίες της τάξης των 2,5 δισ. έτσι ώστε να επιτευχθεί σήμερα κιόλας το πολυπόθητο πρωτογενές πλεόνασμα που εξασφαλίζει ότι το Δημόσιο δεν χρειάζεται δανεικά για να καταβάλει μισθούς και συντάξεις.

Θα πρέπει επίσης να υπάρξει άμεση εκμετάλλευση της έριδας μεταξύ της κας Lagarde και του κ. Schauble, με στόχο την επίτευξη συμφωνίας διασύνδεσης των αποπληρωμών των χρεών μας στην Τρόικα (συμπεριλαμβανομένης και της ΕΚΤ) με τη σταθεροποίηση της ελληνικής οικονομίας.

Τα παραπάνω δεν δείχνουν να συμβαίνουν. Ωστόσο, αν εφαρμόζονταν: :

- θα επιβράδυνε ο ρυθμός συρρίκνωσης του ΑΕΠ·
- θα έδειχνε στους εταίρους μας ότι μπορούμε εντός του ευρώ και χωρίς δανεικά (με άμεση εξαφάνιση του πρωτογενούς ελλείμματος)·
- θα έδινε στον ελληνικό λαό μια αίσθηση ότι αρχίζει να ξαναπαίρνει την τύχη του στα χέρια του·
- θα δημιουργούσε συνθήκες μιας νέας, ουσιαστικής διαπραγμάτευσης με την Ευρώπη, σε διαφορετική λογική, που θα άνοιγε δρόμους για να ξεπεραστεί η κρίση πανευρωπαϊκά.

3. Επανακεφαλαιοποίηση

Τα νέα μέτρα πέρασαν από την Βουλή, η δόση θα καταβληθεί. Πάνω από 20 δισ. στις τράπεζες και τα υπόλοιπα θα χρησιμοποιηθούν για αποπληρωμή παλαιών ομολόγων που κατέχει η ΕΚΤ. Ότι ποσό περισσέψει, λογικά, θα αφιερωθεί στις ανάγκες του Δημοσίου. Τούτου δοθέντος καθίσταται σαφές πως οι διακηρύξεις της κυβέρνησης ότι αυτά τα νέα κεφάλαια θα βρουν τον δρόμο τους προς τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά, υπό τη μορφή δανείων, είναι μία ακόμη ψευδής υπόσχεση.

Το γεγονός ότι τα κεφάλαια αυτά θα προστεθούν στο ήδη μη εξυπηρετήσιμο δημόσιο χρέος σημαίνει ότι οι εν δυνάμει επενδυτές θα αποφύγουν να αγοράσουν μετοχές των τραπεζών. Ποιος ορθολογικά σκεπτόμενος επενδυτής θα επένδυε σε μετοχές τραπεζών που εδρεύουν σε ένα κράτος το οποίο τελεί,

και πάλι, υπό προσεχή πτώχευση; Το ίδιο βέβαια θα ισχύει και για τους καταθέτες. Γιατί κάποιος να επαναπατρίσει χρήματα όταν το δημόσιο χρέος βρίσκεται σε εκρηκτική πορεία, δεδομένης μάλιστα της κοινής γνώσης ότι οι τράπεζές μας επιβιώνουν λόγω της γενναιοδωρίας του εν λόγω, υπό πτώχευση, κράτους;

Το οικονομικό επιτελείο φαίνεται να παραγνωρίζει ότι οι τράπεζες, ακόμη και να πάρουν τα 20 δισ. από την επικείμενη δόση, θα παραμείνουν πτωχευμένες, καθώς τα χρήματα αυτά δεν αρκούν για να τις καταστήσουν υγιείς και συνεπείς με τα κριτήρια της Βασιλείας III. Συνεπώς, χωρίς την εισροή ιδιωτικών κεφαλαίων και καταθέσεων, οι τραπεζίτες γνωρίζουν ότι δεν επιτυγχάνουν τίποτα άλλο παρά την παράταση ενός αναπόφευκτου τέλους.

Στην απεγνωσμένη τους λοιπόν προσπάθεια να διατηρήσουν το ποσοστό των αδιάθετων κεφαλαίων τους όσο πιο κοντά γίνεται στο 9%-10% (Βασιλεία III) δεν πρόκειται να δανείσουν από τα κεφάλαια των 20 δισ. στις επιχειρήσεις και στα νοικοκυριά παρά ελάχιστα. Η επικείμενη δόση μοιάζει χαμένη υπόθεση τόσο για την πραγματική οικονομία όσο και για την εξυγίανση του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Από τη μια θα τα χρεωθεί ο Έλληνας φορολογούμενος και από την άλλη θα χαθούν στη μαύρη τρύπα της ελληνικής οικονομίας.

Δεδομένου ότι για να πάρουμε αυτή την περίφημη δόση πρέπει να καταστρέψουμε ό,τι έχει μείνει από την δυναμική της οικονομίας μας, περνώντας μέτρα που όλοι γνωρίζουν ότι θα ρίξουν λάδι στη φωτιά της ύφεσης, το επιχείρημα ότι έπρεπε να περάσουν τα μέτρα για να επανακεφαλαιοποιηθούν οι τράπεζες υπήρξε πέρα για πέρα σαθρό και αποπροσανατολιστικό.

Ένα λογικό ερώτημα είναι τι θα γινόταν με τις τράπεζες αν δεν περνούσαν τα μέτρα, αν επιλέγαμε το δρόμο της σύγκρουσης με τη Γερμανία και αν δεν λάμβανε χώρα η επανακεφαλαιοποίηση; Η απάντηση είναι ότι δεν θα κλείσουν όσο η ΕΚΤ τους παρέχει καθημερινή ρευστότητα (είτε άμεσα είτε μέσω του ELA). Αν όμως σταματήσουν την παροχή ρευστότητας, τότε οι τράπεζές μας θα

αναγκαστούν να κλείσουν και η χώρα θα έχει εκπαραθυρωθεί από το ευρώ. Πόσο πιθανό είναι όμως αυτό;

Μια τέτοια διακοπή ρευστότητας από την ΕΚΤ (πέραν του ότι είναι παράνομη, καθώς σημαίνει ότι χάρτινοι τίτλοι ελληνικών τραπεζών καλύτερης ποιότητας από τους αντίστοιχους ισπανικούς θα απορρίπτονται από την ΕΚΤ) προϋποθέτει πολιτική απόφαση της ΕΕ να διώξει την Ελλάδα από το ευρώ σήμερα. Αν μπορούσαν να έχουν πάρει μια τέτοια απόφαση στη διάρκεια του καλοκαιριού, θα το είχαν κάνει όσο υπάκουοι και να ήμασταν, όσα μέτρα και να εφαρμόζαμε. Δεν θα το κάνουν γιατί αν αυτό συμβεί καταστρέφεται η Ισπανία άμεσα – με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Αντίθετα, θα αναγκάζονταν εκ των πραγμάτων, αν έβλεπαν ότι δεν ζητάμε την επόμενη δόση (εφόσον το κράτος μας ζει από τα έσοδά του, τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα), να επαναδιαπραγματευτούν όχι απλώς τα μέτρα, αλλά την όλη λογική της δανειακής συμφωνίας.

Η επικείμενη δόση δεν είναι η σωτηρία που θα μας κρατήσει εντός του ευρώ αλλά, αντίθετα, είναι μια θηλιά που όλο στενεύει. Δεν θα έπρεπε να την πάρουμε λαμβάνοντας τα μέτρα που απαιτεί η Τρόικα. Αντίθετα, θα έπρεπε να πάρουμε δικής μας έμπνευσης μέτρα των μόλις 2,5 δισ., με από πάνω προς τα κάτω περικοπές μισθών και συντάξεων του Δημοσίου και χωρίς να καταστρέφεται το εργασιακό καθεστώς της χώρας, έτσι ώστε να εξαλείψουμε το πρωτογενές έλλειμμα και να μηνύσουμε στην Ευρώπη ότι δεν θα γίνει καμία αποπληρωμή ομολόγων μας στην ΕΚΤ αν δεν υπάρξει προηγουμένως (α) μια συμφωνία αποσύνδεσης των κεφαλαίων που έχουν λαμβάνειν οι ελληνικές τράπεζες από το ελληνικό δημόσιο χρέος και (β) παράλληλη μεταφορά των κονδυλίων ύψους 12 δισ. (τα οποία απομένουν από το ΕΣΠΑ 2007-2013) που έχει λαμβάνειν η ελληνική οικονομία στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, ώστε να χρηματοδοτηθούν επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα.

Αναφορικά με τις ληξιπρόθεσμες οφειλές του Δημοσίου, αυτό που θα μπορούσε να γίνει θα ήταν η αποπληρωμή των προμηθευτών του όχι με ομόλογα αλλά με τίτλους που θα τους εγγυώνται απαλλαγή από φόρους των επόμενων πέντε

ετών (2013-2018). Για παράδειγμα, μια εταιρεία στην οποία το κράτος χρωστά 500.000 να λάβει 500 τίτλους των 1.000 ευρώ έκαστος, καθέννας εκ των οποίων μπορεί να εξαργυρωθεί σε οποιαδήποτε εφορία έναντι μελλοντικών φόρων (όποιου έτους εκείνη επιλέξει).

4. Η αλλαγή στάσης της Lagarde

Στα μέσα του Νοέμβρη, η επικεφαλής του ΔΝΤ βρέθηκε στην Κουάλα Λουμπούρ. Εκεί προέβη σε δηλώσεις που, κατ' ουσίαν, αποτελούν επίσημη συγγνώμη για τη λανθασμένη πολιτική του ΔΝΤ κατά την κρίση του 1997.

Σαν να μην έφτανε αυτό, η κα Lagarde έφτασε στο σημείο να δώσει συγχαρητήρια στην τότε μαλαισιανή κυβέρνηση, που αντί να στραφεί στα δάνεια μετά Μνημονίου, υποκύπτοντας στις πιέσεις του ΔΝΤ, επέλεξε πολιτικές που το Ταμείο απέρριπτε: π.χ. την επιβολή περιορισμών στην ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων προς και από τη χώρα. «Με αυτή σας την επιλογή» παραδέχθηκε η κα Lagarde «η Μαλαισία αποδείχτηκε ότι ήταν ένα βήμα μπροστά από εμάς τους υπόλοιπους».

Αυτή η επίσημη αλλαγή στάσης κρύβει μέσα της τους λόγους που το ΔΝΤ σήμερα έρχεται σε σφοδρή σύγκρουση με την ΕΕ. Τη μεταστροφή του ΔΝΤ πρέπει να εκμεταλλευτεί η Ελλάδα προσεταιριζόμενη την προσέγγιση που έχει υιοθετήσει. Μια τέτοια εξέλιξη θα έκανε πιο πιθανή μια αλλαγή πλεύσης της Γαλλίας, της Ιταλίας, ίσως και της Ισπανίας, θέτοντας έτσι τις βάσεις για μια ουσιαστική αλλαγή πολιτικής της Ευρωζώνης που θα ήταν ενδεχομένως σωτήρια για όλους.

Ο λόγος βέβαια που η κα Lagarde κάνει ανοίγματα προς τα ελληνικά συμφέροντα έχει να κάνει με το γεγονός πως, δεδομένης της κρίσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο και της απροθυμίας των ΗΠΑ και του Καναδά να χρηματοδοτήσουν το ΔΝΤ, οι εναπομείνασες χώρες που καταθέτουν τον οβολό τους προέρχονται από τη ΝΑ Ασία. Αυτές όμως έχουν κατασκευάσει –εδώ και καιρό– ένα δικό τους αντίστοιχο ΔΝΤ ικανό να χρηματοδοτήσει ελλείμματα. Οι

επικεφαλής του ΔΝΤ, αντιλαμβανόμενοι πως το κύρος και η αξιοπιστία τους είναι υπό αμφισβήτηση, δείχνουν για πρώτη φορά να λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τις γνώμες και εκείνων που διαφωνούσαν ως σήμερα με τις επιλογές του, φοβούμενοι πως μια ενδεχομένη αποτυχία στην περίπτωση της Ελλάδας μπορεί να αποτελέσει την αφορμή να μπει το Ταμείο στο περιθώριο για πάντα.

Το ΔΝΤ γνωρίζει ότι για να παραμείνει ζωντανό πρέπει να σταματήσει άμεσα να συνηγορεί σε πολιτικές που ο υπόλοιπος πλανήτης αντιμετωπίζει ως αποκρουστικές και να πάψει να συνυπογράφει προβλέψεις που εντός μηνών αποδεικνύονται αστείες. Αντίθετα, οι πολιτικοί των πλεονασματικών χωρών της Ευρωζώνης δεν νοιάζονται ιδιαίτερα ούτε για το αποτέλεσμα των πολιτικών τους στις χώρες μας ούτε και για την ακρίβεια των προβλέψεών τους. Νοιάζονται για την επανεκλογή τους και μόνο.

Πώς μπορεί η χώρα μας να βοηθηθεί από τη μεταστροφή του ΔΝΤ; Πώς μπορεί να τη χρησιμοποιήσει ώστε να πετύχει μια νέα συμφωνία (δεδομένου ότι έτσι κι αλλιώς το Μνημόνιο 3 είναι στα σκαριά) που να της δίνει έστω και μια αμυδρή πιθανότητα να επιβιώσει αξιοπρεπώς εντός του ευρώ, κάτι που η σημερινή συγκυρία αποκλείει με μαθηματική ακρίβεια;

Το πρώτο που απαιτείται είναι μια καθαρή δήλωση, αν και διπλωματική, του πρωθυπουργού μας ότι συντάσσεται με την κα Lagarde: ότι ούτε η επιμήκυνση, ούτε η επαναγορά χρέους, ούτε και η μείωση των επιτοκίων θα θέσουν το χρέος της χώρας σε βατό μονοπάτι.

Το δεύτερο που απαιτείται είναι η παρουσίαση-πρόταση ενός εναλλακτικού προγράμματος, το οποίο να κινείται σε τροχιά σύγκλισης τόσο με την κα Lagarde όσο και με τους ηγέτες της Ιταλίας, της Γαλλίας και της Ισπανίας.

Εν κατακλείδι, μια (έστω και ευκαιριακή) συμμαχία της Ελλάδας με το ΔΝΤ επιβάλλεται όχι επειδή ο εν λόγω οργανισμός είναι καλός, αλλά επειδή έχει ανάγκη τη στήριξη από χώρες οι οποίες έχουν πληρώσει ακριβά την επιβολή της

πολιτικής του, δηλαδή της πολιτικής με την οποία η Ευρώπη καταδικάζει την Ελλάδα σήμερα.

5. Το νέο Eurogroup

Για μία ακόμη φορά τους τελευταίους μήνες το Eurogroup του Νοεμβρίου ήταν ένα μπαράζ σεναρίων και διαπραγματεύσεων με βασικό σημείο αναφοράς το μέλλον της Ελλάδας. Οι ηγέτες της Ευρωζώνης έπειτα από αρκετές ώρες κατέληξαν σε άλλη μία συμφωνία που ο καθένας ερμηνεύει με τον δικό του τρόπο. Το επικοινωνιακό παιχνίδι σε βάρος των λαών της Ευρώπης συνεχίζεται, με την ελληνική κυβέρνηση να παρουσιάζει την απόφαση ως σωτηρία, την ίδια ώρα που οι περισσότεροι οικονομικοί αναλυτές βλέπουν άλλη μία αναβολή και προσπάθεια των πλεονασματικών χωρών να κερδίσουν χρόνο για τα δικά τους συμφέροντα.

Η απόφαση για την Ελλάδα στα βασικά σημεία ήταν η εξής:

1. Μείωση των επιτοκίων του Μνημονίου 1 κατά 1%.
2. Αναβολή στις αποπληρωμές του κεφαλαίου των δανείων από το Μνημόνιο 2 για 15 χρόνια καθώς και στους τόκους που προκύπτουν από αυτά τα δάνεια για 10 χρόνια.
3. Απόδοση στο ελληνικό Δημόσιο μέρους από τα κέρδη που βγάζει η ΕΚΤ από το γεγονός ότι αγόρασε (την περίοδο 2010-2011) ελληνικά ομόλογα σε πολύ χαμηλή τιμή, ενώ τώρα το ελληνικό Δημόσιο τα αποπληρώνει στο ακέραιο. Τα κέρδη αυτά η ΕΚΤ τα αποδίδει έως τώρα στους εταίρους μας (ανάλογα με την συμμετοχή τους στο κεφάλαιο της ΕΚΤ). Αυτό που συμφωνήθηκε στο Eurogroup είναι ότι μεγάλο μέρος των κερδών αυτών θα επιστραφεί στο ελληνικό Δημόσιο.
4. Ανακοίνωση της πρόθεσης (όχι όμως κάτι πιο συγκεκριμένο) για επαναγορά χρέους του ελληνικού Δημοσίου, χρέους το οποίο εκδόθηκε (υπό τη μορφή ομολόγων του αγγλικού δικαίου) μετά το PSI σε υποχρεωτική/εθελοντική αντικατάσταση των παλαιότερων ομολόγων που κουρεύτηκαν.

Ας δούμε αναλυτικά ποιες είναι οι συνέπειες και η πραγματική ερμηνεία της κάθε πρότασης:

1. Εφόσον η μείωση των επιτοκίων περάσει από όλα τα κοινοβούλια, το μέτρο αυτό θα μειώσει το δημόσιο χρέος κατά 2 δισ. ή κατά 1,5% -2,5% του ΑΕΠ. Δεν θα πρέπει να ξεχνάμε το γεγονός ότι αυτή η μείωση έχει διαφορετικό αντίκτυπο σε διαφορετικές χώρες. Λόγου χάρη, για τη Γερμανία, που δανείζεται εκ μέρους μας με χαμηλό επιτόκιο, θα μείνει και κάποιο κέρδος (αν τους αποπληρώσουμε στο ακέραιο με το νέο επιτόκιο). Όμως οι ελλειμματικές χώρες, όπως είναι η Ιρλανδία, η Πορτογαλία, η Ισπανία και η Ιταλία (που έχουν εγγυηθεί κι αυτές μέρος των δανείων που έχουμε λάβει στο πλαίσιο του Μνημονίου 1) θα πρέπει να βάλουν, υπό συνθήκες τραγικές για τις ίδιες, το χέρι στην τσέπη. Για να πράξουν κάτι τέτοιο, σίγουρα θα πρέπει με κάποιο τρόπο να τους επιβληθεί από την Τρόικα, πράγμα που σημαίνει ότι οι σχέσεις των χωρών και οι αντοχές τους θα συνεχίσουν να δοκιμάζονται.

2. Η επιμήκυνση αποπληρωμών χρεών και τόκων του Μνημονίου 2 μειώνουν τις αποπληρωμές μας βραχυπρόθεσμα αυξάνοντας όμως το συνολικό χρέος μακροπρόθεσμα – μετά το σωτήριο έτος σταθμό 2022, που για ανεξήγητο λόγο βρίσκεται στο επίκεντρο των σχεδίων της Τρόικα;

3. Υπολογίζεται ότι η απόδοση των κερδών της ΕΚΤ στο ελληνικό κράτος θα συνεισφέρει τα επόμενα χρόνια περί τα 7 δισ. (σημειωτέον ότι δεν ανακοινώθηκε αν θα επιστραφούν τα κέρδη που βγάζει η ΕΚΤ από το πτωχευμένο ελληνικό Δημόσιο τους τελευταίους έξι μήνες.)

Από τα παραπάνω φαίνεται καθαρά ότι το βάρος για την επίτευξη της μείωσης του ελληνικού δημόσιου χρέους (το οποίο, σημειωτέον, την επόμενη χρονιά θα αγγίξει το 200% του ΑΕΠ) στο 124% του ΑΕΠ έως το 2022 (κάτι που ανακοίνωσαν οι δανειστές μας ως τον συμφωνημένο στόχο) πέφτει σχεδόν αποκλειστικά στην (προσδοκώμενη) απόλυτη επιτυχία της επαναγοράς των νέων (μετά PSI) ομολόγων. Από τις αποφάσεις που έχουν ληφθεί προσδοκείται

ότι θα υπάρξει μείωση του ελληνικού δημόσιου χρέους της τάξης των 9 δισ. το 2020, σε σύνολο περίπου 350 δισ.

Διαβάζοντας τα νούμερα της Τρόικας, βλέπουμε ότι το πλάνο της μείωσης του χρέους στο 124% του ΑΕΠ τα επόμενα οκτώ με δέκα χρόνια βασίζεται στην πρόθεση μείωσης του δημόσιου χρέους κατά 40 δισ. την ώρα που το ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 50 δισ. (ανακτά δηλαδή το κομμάτι που έχασε από την αρχή της κρίσης). Θέτοντας στην άκρη το υπεραισιόδοξο σκέλος της βούλησης να αυξηθεί το ΑΕΠ κατά 50 δισ., είναι δεδομένο ότι οι εταίροι μας υπολογίζουν να σβήσουν χρέος 31 δισ. μέσω της επαναγοράς του.

Δυστυχώς οι ηγέτες για άλλη μία φορά δεν διευκρίνισαν πώς θα καταφέρουν κάτι τέτοιο. Δεν είναι η πρώτη φορά που η επαναγορά χρέους συζητείται ως αντιπερισπασμός για να μην αποκαλυφθεί η έλλειψη πολιτικής βούλησης για πραγματική λύση. Την ώρα μάλιστα που τα ομόλογα θα γίνουν αντικείμενο διαπραγματευτικής δύναμης, όπως με την Αργεντινή πρόσφατα, όπου οι κερδοσκόποι θα τρέχουν το ελληνικό Δημόσιο στα δικαστήρια του Λονδίνου και της Νέας Υόρκης ζητώντας όλα τα κτήρια των πρεσβειών της Ελλάδας ανά τον κόσμο αν δε αποπληρωθούν οι απαιτήσεις τους στο ακέραιο.

Ουσιαστικά, το μόνο σημαντικό που συμφωνήθηκε είναι η απόδοση των περασμένων δόσεων του Μνημονίου, οι οποίες είχαν παρακρατηθεί τους τελευταίους μήνες. Αντίθετα, όλη η υποτιθέμενη συμφωνία για τη βιωσιμότητα του χρέους είναι εντελώς αβάσιμη. Η ΕΚΤ και οι εταίροι αρνούνται πεισματικά να παραδεχτούν ότι όλη η λογική του Μνημονίου (νέα μεγάλα δάνεια σε πτωχευμένες χώρες υπό τον όρο μέτρων που μειώνουν το ΑΕΠ τους) ήταν μια στρατηγική που θα κατέληγε με μαθηματική ακρίβεια σε αποτυχία και σε μεγέθυνση της κρίσης.

Άλλο ένα Eurogroup πέρασε χωρίς ουσιαστική λύση. Συνεπώς, άλλη μία δόση θα εισπραχθεί με τη χώρα να διχάζεται ανάμεσα σε κυβερνητικούς που θριαμβολογούν (θυμίζοντας το δίδυμο Παπανδρέου-Παπακωνσταντίνου, ιδίως μετά την αντίστοιχη απόφαση επιμήκυνσης, μετά τη μείωση των επιτοκίων τον

Μάρτιο του 2011) και στους υπόλοιπους, που παρακολουθούμε ακόμη μία χαμένη ευκαιρία.

Ας ελπίσουμε ότι το γενικευμένο πλέον συναίσθημα, το οποίο έχουν αρχίσει να νιώθουν και οι πιο πιστοί Μνημονιακοί, πως η χώρα (κι όχι μόνο το χρέος της) βρίσκεται σε πορεία αποσύνθεσης λόγω του ενός και μοναδικού στόχου (που είναι η εξασφάλιση της επόμενης δόσης ενός τοξικού δανείου), να αποτελέσει τη βάση μιας μελλοντικής σύμπνοιας που θα αντικαταστήσει την εκκολαπτόμενη εθνική διχόνοια.

Σύνδεσμοι - Πηγές

- <http://europe.wsj.com/home-page>
- <http://krugman.blogs.nytimes.com/>
- <http://www.bbc.co.uk/news/business-14977728>
- <http://www.bloomberg.com/>
- <http://www.ceps.be/>
- <http://www.euronews.com/>
- <http://www.ft.com/home/europe>
- <http://www.irishtimes.com/>
- <http://www.levyinstitute.org/>
- <http://www.marketwatch.com/>
- <http://www.nytimes.com/>
- <http://www.progressive-economy.ie/>
- <http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.home>
- <http://www.telegraph.co.uk/>
- <http://www.un.org/news/>
- <http://yanisvaroufakis.eu/>